

## Artele vizuale în 2014



*Expoziții. Festivaluri. Bienale. Licitații. A fost un an plin pentru artiștii vizuali, pentru curatori și pentru galeriști. Am întrebat trei critici de artă: 1) care a fost cea mai bună „personală“, 2) cea mai bună „colectivă“ și 3) cel mai interesant fenomen (tout genre compris).*

### ● Cosmin NASUI

1) Dintre cele mai importante expoziții de autor realizate în România în 2014, amintesc cele trei expoziții simultane dedicate artistului Paul Neagu la Muzeul de Artă din Cluj-Napoca, Muzeul de Artă din Timișoara și la Galeria Jecza din Timișoara; apoi, expoziția Darie Dup „AXIS MUNDI“ #1 și #2 de la Galeria de Artă Contemporană a Muzeului Național Brukenthal și de la Centrul Cultural „Palatele Brâncovenești“ de la Mogoșoaia; și Marian și Victoria Zidaru – „Îngeri, Tronuri, Voievozi“, organizată tot de Palatele Mogoșoaia.

2) Expozițiile din cadrul Bucharest Biennale 6 și Cluj Art Weekend 2014.

3) Fenomenul multiplicării artiștilor care sînt influențați direct de succesul artistic al lui Adrian Ghenie – „școala lui Adrian Ghenie“ ocupă tot mai mult teren în „școala de la Cluj“. Alt fenomen interesant este acela de multiplicare al offspring-urilor societății Artmark: Art Safari, Lavacow, Historical Estate, ArtAdvisers etc.

### ● Suzana DAN

Încep prin a-mi cere scuze față de celelalte centre culturale din România că îmi concentrez atenția doar față de evenimentele care au avut loc în București. 2014 a continuat cumva avîntul luat în ultimii ani de către actanții scenei artelor vizuale, care încet, dar sigur, vor reuși finalmente să dea și acestui domeniu binemeritata aură de „glam“, devenind subiect tot mai interesant de discuție și polemică, o zonă apetisantă de investiție financiară, plus un bun prilej de (cerință exasperant de utilizată de aproape toate sursele de finanțare) atragere a unei noi categorii de public.

Dincolo de momentul lunii mai, în care un turist venit pentru prima dată în Capitală ar fi putut să jure că nu a mai pomenit pe fața pămîntului un oraș atît de activ cultural (săptămîna nebună în care cinci mari evenimente – bienală, tîrg de artă, evenimente nocturne etc. –, deși inițial au dorit să coabiteze, au sfîrșit prin a se canibaliza cu pasiune), am avut ce vedea și în restul lunilor. Toate acestea s-au întîmplat miraculos, într-un an electoral în care cultura se presupunea că trebuie să intre în hibernare, pentru a lăsa loc redirectionării bugetelor către producția unor campanii grandioase.

Îmi încep clasamentul cu cel mai interesant fenomen al lui 2014, benefic altminteri pentru mediul artistic prin felul în care marile instituții și organizații MNAC, UAP, ArCuB, care păreau intangibile și impenetrabile de către tinerii artiști, au devenit conștiente de faptul că nu au cum să mai ignore generația „cu PET-u’ în mână“, care la finele lui 2013 au reactivat opinia publică. Au apărut apetisantele *call-uri*, care oferă nu doar găzduire, ci și sprijin financiar pentru producția expozițiilor și promovarea lor. Și, nu în ultimul rând, faptul că Bucureștiul se pregătește, la fel ca și alte orașe din țară, pentru a candida la titlatura de capitală europeană, a deschis și va mai ține deschis cu siguranță un canal de finanțare al proiectelor de artă vizuală, care (nu-i așa?) schimbă fața orașului. Trist (dar cumva deloc surprinzător) este *raison-ul* certurilor din ultima vreme: reproșul unor organizații independente (care, de fapt, și ele la rândul lor există în baza unui sprijin venit din sistemul privat) față de „căpușarea“ de către organizații similare a unor instituții publice.

Poate că tot răul este spre bine, ceea ce a fost ținut la nivelul unor discuții de salon a răbufnit dramatic în comentarii publice pe rețelele de socializare, ceea ce probabil că va mai limpezi un pic atmosfera încărcată.

Cea mai bună „personală“ nu este neapărat cea mai amplă expoziție a anului trecut, care m-a impresionat prin naturalețea prezenței în spațiul galeriei: Arantxa Etcheverria, „Anatomie“, curator: Marius Tănăsescu, Alert Studio.

Cea mai bună expoziție de grup: expoziția „Pasaaj“, artiști: Michele Bressan, Lea Rasovszky, Larisa Sitar, curator: Diana Marincu, Anexa MNAC.

Ambele expoziții sînt doar două exemple dintre multe altele la care am văzut că lucrurile încep să fie tratate profesionist și că tradiționala simeză a expoziției chiar este de domeniul trecutului. Ar trebui totuși păstrată atenția asupra felului în care un spațiu scenografiat magic ar putea să seducă vizitatorul, lucrările artistului fiind de fapt doar o mică justificare pentru acest spectacol vizual.

- Daria GHIU

1) Nu agreez discursul critic centrat pe ceea ce se întîmplă doar în Capitală, și nici pe acela prin care se încearcă construirea unor ierarhii de tot felul. Pentru că am fost mai degrabă în București în 2014, mă refer la proiecte expoziționale strict de aici, pe care le-am văzut, nu despre care doar am citit.

2014 nu mi s-a părut neapărat un an al *solo show*-urilor pe scena de artă locală. Și totuși, un artist important precum Teodor Graur a avut o expoziție personală foarte articulat curatoriată, la spațiul [tranzit.ro/București](http://tranzit.ro/Bucuresti): „Nostalgia“ (curator: Raluca Voinea). Graur e un artist care aparține generației ’80 și care, cred, suferă din cauza unui discurs curatorial și critic adecvat. De data aceasta, am simțit că lucrurile încep să se schimbe și că, în sfîrșit, artistul are de cîștigat. Nostalgiiile lui Teodor Graur s-au așezat într-un show curat, care reconsideră cîteva poziții ale artei moderne și „ieșirea din modernitate“, așa cum o teoretizează Svetlana Boym.

2014 a fost și anul Paul Neagu, dacă ne gîndim la „Going Tornado“ (Ivan Gallery) și la cele trei expoziții care au avut loc simultan la Timișoara și Cluj. Dar tot în 2014 am avut revelația acuarelelor lui Horia Bernea, realizate în ultimii ani de viață (1999-2000), un proiect expus tot la Galeria Ivan. Horia Bernea este unul dintre acei artiști despre care critica de artă locală are probabil senzația că s-a spus tot. De fapt, poate că acum mai mult decît oricînd, Bernea merită revizitat și studiat de către noile generații de istorici și critici de artă.

2) „Pentru că navigăm pe culoare diferite“, de la Salonul de Proiecte București (curatoare: Alexandra Croitoru și Magda Radu) este fără îndoială, pentru mine, una dintre cele mai bune expoziții colective din 2014. A fost un show plasat la momentul potrivit, în locul potrivit, un show care a problematizat – cu un *statement* lucid despre starea scenei de artă și cu un grup de artiști care nu veneau să ilustreze ceva, ci te invitau să intri în diferite straturi ale discursului artistic contemporan, un discurs departe de *light*, cum ne-am tot obișnuit. Îți rețin în mod special pe Veda Popovici și Vlad Basalici. La finalul lui 2014 a avut loc „25 X 25 X 25“ la [tranzit.ro](http://tranzit.ro)/București (curator Raluca Voinea, în colaborare cu Livia Pancu, [tranzit.ro](http://tranzit.ro)/Iași) – un *performance* de două zile, cu 25 de oameni (artiști, scriitori, filozofi), despre ultimii 25 de ani, în care am plonjat în „anii romantici“ ’90. A fost expoziția anului pentru mine, pentru că a mizat pe multiple interpretări ale istoriei și a contrabalansat discursurile maniheiste care nu duc nicăieri.

3) Fenomenul 2014 sînt publicațiile de artă: despre Ion Grigorescu (*Omul cu o singură cameră*), Geta Brătescu (*Atelierul*) – amîndouă editate de istoricul de artă Alina Șerban, *Dear Money* (Salonul de proiecte), Anca Benera și Arnold Estefan, pentru a enumera doar cîteva. Apariția unei librării de artă online, [www.p-u-n-c-h.ro](http://www.p-u-n-c-h.ro) (și speranța unei mici librării reale pentru 2015; poate la MNAC?). De asemenea, seria de conferințe, proiecții, discuții „La seral“ de la Salonul de Proiecte. În 2014, discursul critic despre artă și despre problemele scenei de artă de aici a fost mult mai prezent, lucrurile nu s-au mai lăsat spuse doar „între prieteni“. Ei bine, de la 2015 aștept ca acest discurs să crească. Pentru ca acele monstruoziități ale sistemului să nu poată să mai crească necontrolat.

*a consemnat Matei MARTIN*

*Foto: [adevarul.ro](http://adevarul.ro), una galeria*

Dilema veche, nr. 572, 29 ianuarie - 4 februarie 2015

<http://dilemaveche.ro/sectiune/zi-cultura/articol/artele-vizuale-2014>